

En samhällsviktig sektor i tillväxt

Säkerhetsföretagens årsrapport 2024

| | Säkerhetsföretagen

Förord

I Sverige finns en lång tradition av privata säkerhetsföretag som över hela landet bidrar med att öka tryggheten och säkerheten för hushåll, företag och myndigheter. Det handlar om företag inom ett brett spektrum av områden i form av bevakning, hemlarm, it-säkerhet, värde transporter, parkeringslösningar, brand och ny AI-baserad teknik. Vad alla dessa bolag har gemensamt är att de är en del av en växande samhällsviktig sektor. Under senare år har såväl de yttre som inre hoten mot Sverige ökat. Den grövsta gängkriminaliteten har skapat en våldsvåg i landet som inte har setts i modern tid. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har aktualiserat frågor som rör krisberedskap och totalförsvaret på ett sätt som många invånare i Sverige aldrig har behövt uppleva.

För att motverka den destruktiva samhällsutvecklingen kommer det krävas en offensiv av åtgärder och krafttag för att trycka tillbaka kriminaliteten och öka tryggheten. För att Sverige ska lyckas med detta är det helt avgörande att det offentliga – från rättsvårdande myndigheter, till skola och socialtjänst – arbetar tillsammans med de företag inom säkerhetssektorn som varje dag arbetar, från norr till söder, för att skapa en tryggare vardag för landets invånare.

Säkerhetsföretagen har sedan flera år tillbaka mätt utvecklingen i den privata säkerhetssektorn och sammanställt underlaget i en årsrapport. Skälet till detta är enkelt: utan välmående och lönsamma säkerhetsföretag – som kan växa och anställa fler medarbetare – kommer Sverige att bli ett mer otryggt land att bo och verka i. Vi hoppas att årsrapporten ska vara ett användbart underlag, både för medarbetare inom säkerhetssektorn, men även för beslutsfattare inom politiken och myndigheter.

Richard Orgård, förbundsdirektör Säkerhetsföretagen

Inledning och sammanfattning

Andelen av den svenska befolkningen som i stor utsträckning oroar sig för brottsligheten i samhället har ökat över tid. Den grupp som oroar sig mest är äldre (65–84 år) kvinnor, där hela 62 procent känner stor oro för brottslighetens utveckling.¹ Det är tio procentenheter mer jämfört med när samma fråga ställdes 2017. Under samma period har andelen unga (16–24 år) kvinnor som har stor oro för brottsutvecklingen ökat från 26 till 40 procent.

Andelen män som i stor utsträckning oroar sig för brottsligheten i samhället är något lägre, men också stigande. De senaste tio åren har andelen unga män som i stor utsträckning oroar sig för brottsligheten stigit från 26 till 36 procent, och bland äldre män från 48 till 56 procent. I den senaste SOM-undersökningen² framkom även att hela 74 procent av invånarna i Sverige oroar sig för den organiserade brottsligheten.

Efterfrågan på säkerhetsföretagens tjänster och produkter relaterar till hur efterfrågan på trygghet i samhället utvecklas. I Sverige finns en långsiktig trend där kriminaliteten och den otrygghet som den orsakar alltmer har hamnat i fokus. Med detta som utgångspunkt sammanställer Säkerhetsföretagen varje år en årsrapport över hur säkerhetssektorn utvecklas.

Under 2022 fanns det drygt 18 600 anställda i företag för säkerhetsverksamhet (tjänster), samt 4 200 anställda i företag för säkerhetssystemtjänster (teknik). Sammantaget arbetade 22 800 personer i dessa säkerhetsföretag som tillsammans utgör en klar majoritet av hela branschen. Nettoomsättningen under 2022 uppgick till 19,1 miljarder kronor i företag för säkerhetsverksamhet, samt till drygt 12,4 miljarder kronor i företag för säkerhetssystemtjänster. Sammanlagt hade säkerhetssektorn en nettoomsättning på 31,5 miljarder kronor.

Förädlingsvärde beskriver det adderade värde som skapas i näringslivet, efter hänsyn till de tjänster och varor som företagen köper in. Förädlingsvärdet är därmed bidraget till den samlade ekonomiska produktionen, BNP. Säkerhetsföretagens förädlingsvärde har ökat från 7,7 miljarder kronor år 2000 till 17,8 miljarder kronor under 2022. Förädlingsvärdet har under denna period ökat med 7,1 miljarder bland företag i säkerhetsverksamhet och med 3 miljarder bland företag i säkerhetssystemtjänster. Vid sidan av de 17,8 miljarder kronor som säkerhetsföretagen direkt bidrar med till BNP under 2022, så bidrar de även med ytterligare 5,7 miljarder kronor i indirekt värdeskapande, genom att företag i andra branscher, till exempel företagstjänster, inkluderas i säkerhetsföretagens värdekedja.

Den största personalgruppen inom säkerhetssektorn är väktare och ordningsvakter. I de flesta, men inte alla, länen i Sverige har antalet väktare och ordningsvakter ökat över tid. Den främsta ökningstakten finns i Gävleborgs och Gotlands län där antalet väktare och ordningsvakter har ökat med mer än 50 procent sedan 2014. Andelen väktare och ordningsvakter som är kvinnor är 27 procent enligt senast tillgängliga data, vilket är ungefär samma nivå som under 2014. Andelen utrikesfödda väktare och ordningsvakter har ökat från 14 till 23 procent under samma period. 95 procent av Sveriges väktare och ordningsvakter är anställda i privat sektor och resterande 5 procent i offentlig sektor.

¹ Brottsförebyggande rådet, BRÅ, Nationella trygghetsundersökningen 2023.

² SOM-institutet 2024, Svenska trender 1986-2023.

Prognoscentret samlar löpnade in rapporterade uppgifter från de största säkerhetsföretagen i Sverige. Sammanlagt i genomsnitt för de första sju månaderna 2024 var det 100 665 åtgärder som genomfördes varje månad. Av detta var 4 000 åtgärder vid brott/ordningsstörande, medan 5 500 var övriga trygghetsskapande åtgärder. Den stora majoriteten av åtgärderna var övriga åtgärder vid larm/rond. Resterande 1 600 var första hjälpen och agerande vid brand.

Säkerhetsföretagens omsättning och anställda

Övergripande om undersökningen

Säkerhetsföretagens årsrapporter har publicerats sedan år 2017. Syftet är att sammanställa statistik som visar hur branschen och sektorn utvecklas. Säkerhetsföretagen företräder flera delbranscher inom säkerhet. Den största delen av branschen utgörs av auktoriserade bevakningsföretag som bland annat tillhandahåller personella tjänster i form av väktare, ordningsvakter och skyddsvakter (säkerhetsverksamhet). Säkerhetsföretagen är den enda organisation som företräder bevakningsföretag i sin helhet.

Ytterligare ett stort segment är hemlarmsföretag, värdetransporter och företag inom säkerhetsteknik vilka sammantaget kan benämnas företag inom säkerhetssystemtjänster/teknik. Parkeringsföretag är en tredje grupp av företag som över hela landet bidrar med att tillhandahålla säkerhets- och trygghetstjänster. I den officiella statistiken från Statistiska centralbyrån, SCB, kan parkeringsföretag ingå i säkerhetsverksamhet. I den egna kartläggning av aktiva företag som Säkerhetsföretagen genomför med företagsdatabasen Bisnode Soliditet kartläggs parkeringsföretag som en egen tredje kategori av säkerhetsföretag.

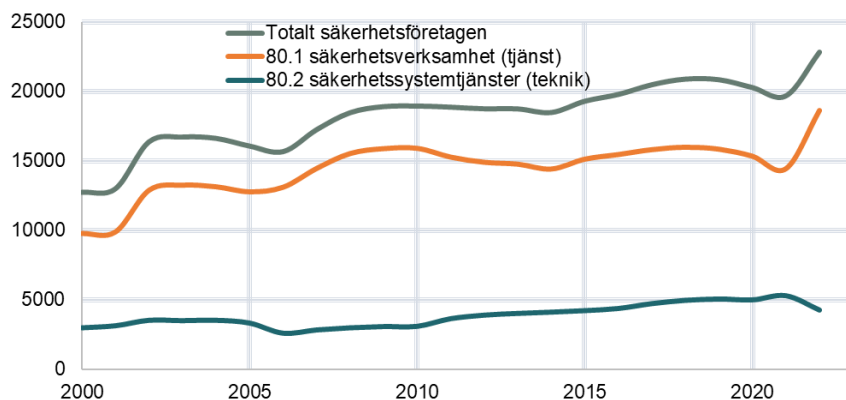
Branschens utveckling

Statistiska centralbyrån, SCB, tillhandahåller statistik som täcker säkerhetsföretag. Denna statistik rapporteras med en viss fördröjning och senast tillgängliga år är 2022. SCB delar in säkerhetsföretag under två SNI-koder. Dels SNI-kod 80.1 som avser företag för bevakning och säkerhetstjänster, det som i vardagligt tal huvudsakligen utgörs av bevakningsföretag som anställer väktare och ordningsvakter. Den andra SNI-koden är 80.2 och definieras av SCB som företag för säkerhetssystemtjänster. Med säkerhetssystemtjänster avses i allmänhet företag inom säkerhetsteknik.

I figur 1 visas utvecklingen av antalet anställda i den del av säkerhetssektorn som SCB:s statistik omfattar.³ Av SCB:s statistik framgår att branschens omfattning sett till antal anställda växte fram till 2016, till knappt 19 800 anställda totalt. Under de kommande åren ökade antalet anställda till över 20 000, men minskade åter till knappt 19 700 under 2021 då covid 19-pandemin lamslog stora delar av företagets verksamheter. Fram till 2022 ökade åter antalet avsevärt till drygt 22 800.

³ Utöver detta finns det mängder av andra bolag som på olika sätt tillhandahåller varor och tjänster kopplat till säkerhet och trygghet. Någon exakt gräns för vad som ingår i sektorn *säkerhet* är inte möjligt att fastslå och det är därför heller inte möjligt att med någon exakthet beskriva omfattningen av hela branschen.

Figur 1. Antal anställda inom olika säkerhetsföretag

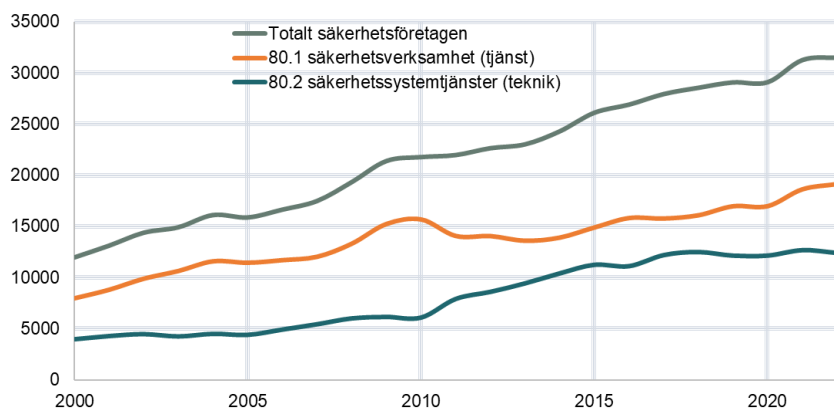

Källa: SCB, företagens ekonomi.

Mellan 2021 och 2022 ökade anställda inom tjänstesidan av säkerhetssektorn medan antalet anställda inom tekniksidan minskade något. Under 2022 fanns det drygt 18 600 anställda i företag för säkerhetsverksamhet (tjänster), samt 4 200 anställda i företag för säkerhetssystemtjänster (teknik).

Utvecklingen av omsättningen visas i figur 2. Omräknat till kronkursen för juni 2024 har säkerhetsföretagens nettoomsättning ökat från 11,9 till 31,5 miljarder kronor mellan 2000 och 2022.

Figur 2. Omsättning inom säkerhetsföretag (mnkr, juni 2024 års kronkurs)

Källa: SCB, företagens ekonomi och SCB prisomräknaren.

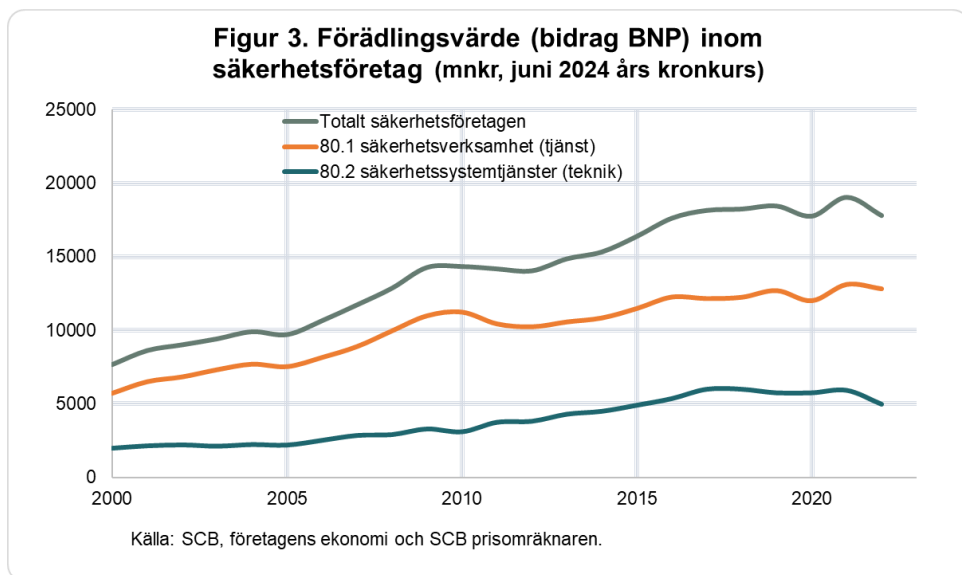
Den reala omsättningen har ökat med 141 procent i tjänstesidan av branschen och med 210 procent i tekniksidan av branschen under denna period. Nettoomsättningen under 2022 uppgick till 19,1 miljarder kronor i företag för säkerhetsverksamhet, samt till drygt 12,4 miljarder kronor i företag för säkerhetssystemtjänster.

17,8 miljarder kronor i direkt värdeskapande (bidrag till BNP)

Omsättning är inte samma som företagens bidrag till den ekonomiska produktionen, då omsättning även inkluderar insatsvaror i form av varor och tjänster som företagen köper in. För att studera bidraget till den samlade ekonomiska produktionen behöver förädlingsvärdet i branschen studeras. Förädlingsvärde är måttet på det adderade ekonomiska värde som företagen bidrar med. Bruttonationalprodukten (BNP) räknas ut genom att summera förädlingsvärdet från samtliga branscher i ekonomin. Förädlingsvärde är därmed måttet på branschens bidrag till Sveriges BNP.

I figur 3 visas säkerhetssektorns förädlingsvärde. Sektorns förädlingsvärde, omräknat till kronkursen för juni 2024, har ökat från 7,7 miljarder kronor år 2000 till 17,8 miljarder kronor under 2022. Förädlingsvärdet har under denna period ökat med 7,1 miljarder bland företag i säkerhetsverksamhet och med 3 miljarder bland företag i säkerhetssystemtjänster.

I relativa termer har förädlingsvärdet under denna period ökat med 125 procent bland företag i säkerhetsverksamhet och med 152 procent bland företag i säkerhetssystemtjänster.

5,7 miljarder i värdeskapande indirekt i resten av näringslivet

Symmetriska input-output tabeller från SCB har analyserats, för att undersöka hur mycket ekonomiskt värde som säkerhetsföretagen indirekt skapar i resten av näringslivet. Senast tillgängliga data från SCB visar att för varje 100 kronor i värdeskapande direkt i den svenska säkerhetssektorn så uppstår även 32 kronor i indirekt värdeskapande i övriga näringslivet.

Detta är en analys baserat på symmetriska input-output tabeller för senast tillgängliga året 2020 genomförd i enlighet med instruktioner från SCB. Branschens direkta förädlingsvärde (bidrag till BNP) var 17,8 miljarder kronor under 2022 (juni 2024 års kronkurs). Ovanpå detta estimeras branschen bidra med 5,7 miljarder kronor i indirekt värdeskapande, genom att företag i övriga branscher, till exempel företagstjänster, inkluderas i säkerhetsföretagens värdekedja.

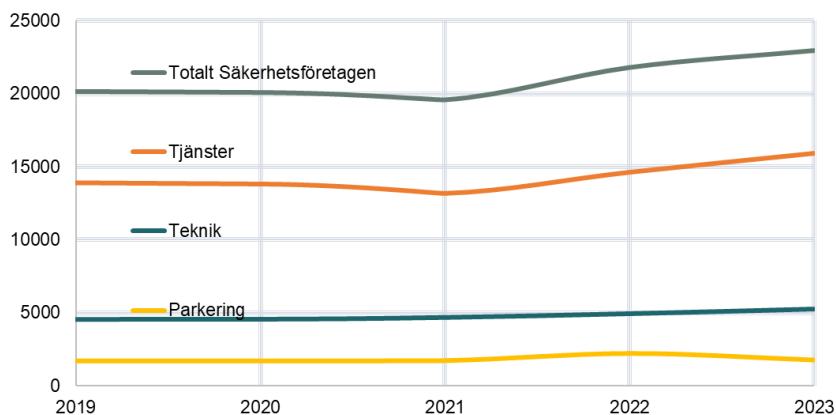
Bisnode Soliditet-analys

Bisnode Soliditet sammanställer information från årsredovisningar. Bisnode Soliditets data över SNI-kod 80 omfattar säkerhetsföretag inom alla delsegment – både tjänster och säkerhetsteknik. Statistiken från denna källa är snarlik men skiljer sig något från den som kommer från SCB. I den egna analysen av Bisnode Soliditets data exkluderas företag som är under konkurs, likvidation eller fusion, så att fokus riktas mot de aktiva och livskraftiga säkerhetsbolagen.

Totalt för hela branschen fanns 22 900 anställda i aktiva säkerhetsföretag under 2023. Det är en viss ökning från 21 200 fyra år tidigare; antalet minskade först under två år för att därefter åter öka. Enligt senast aktuell analys fanns 15 900 anställda i tjänstedelen av branschen, knappt 5 300 anställda i tekniksektorn och knappt 1 800 inom parkeringsverksamhet (se figur 4).

Något förenklat finns sju av tio anställda i tjänstedelen av branschen, drygt två av tio i teknikdelen och knappt en av tio inom parkering. Jämfört med fyra år tidigare har särskilt antalet anställda i tekniksidan av branschen ökat.

Figur 4. Antal anställda inom säkerhetsföretag enligt Bisnode Soliditet

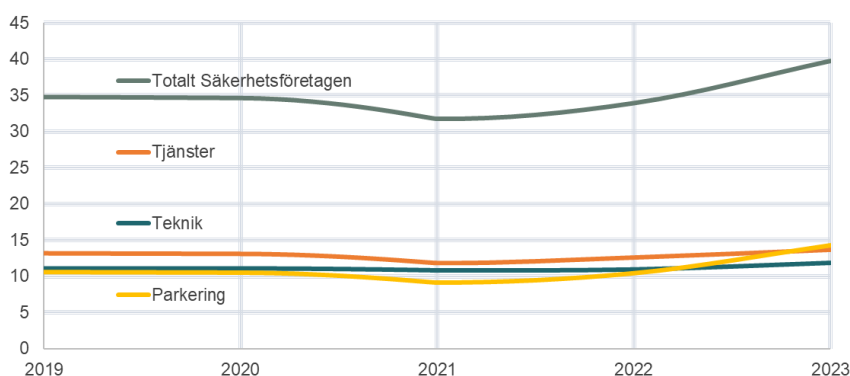

Källa: Bisnode Soliditet och egna analyser. Data insamlat under mitten av 2024 redovisas för företagets ekonomi under 2023.

Utvecklingen av branschens omsättning visas i figur 5 nedan. Omsättningen i branschen enligt Bisnode Soliditets data ökade (omräknat till kronkursen för juni 2024) från 35 till 40 miljarder kronor mellan 2019 och 2023. Omsättningen utgörs av ett företags totala intäkter under ett räkenskapsår. Medan omsättningen var 40 miljarder kronor för senaste året som data finns redovisat för, mätt i aktuell penningkurs, var nettoomsättningen enligt SCB 31,5 miljarder kronor. Nettoomsättningen består av försäljningsintäkter från den normala verksamheten, efter avdrag för rabatter, moms och skatter.

Omsättningen i tjänster var 14 miljarder kronor, medan omsättningen inom teknik var 12 miljarder kronor. Parkering utgör en relativt liten del av de anställda i branschen men en omsättning som är lika hög som tjänstesidan av verksamheten (14 mdkr).

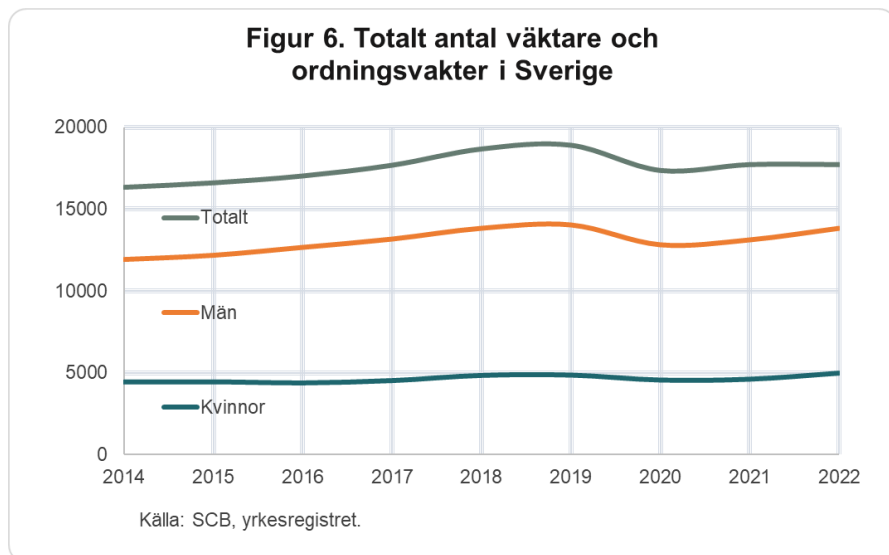
Figur 5. Omsättning inom säkerhetsföretag enligt Bisnode Soliditet (miljarder kr, juni 2024 års kronkurs)

Källa: Bisnode Soliditet, SCB prisomräknaren och egna analyser. Data insamlat under mitten av 2024 redovisas för företagets ekonomi under 2023

Utveckling av antalet väktare och ordningsvakter

Medarbetarna i säkerhetsföretag tillhör flera olika personalkategorier. I bevakningsföretag arbetar i antal mestadels väktare, ordningsvakter, skyddsvakter och parkeringsvakter. I figur 6 visas antalet anställda väktare och ordningsvakter i Sverige enligt SCB:s Yrkesregister. Antalet väktare och ordningsvakter ökade från 16 400 till 17 700 mellan 2014 och 2022.

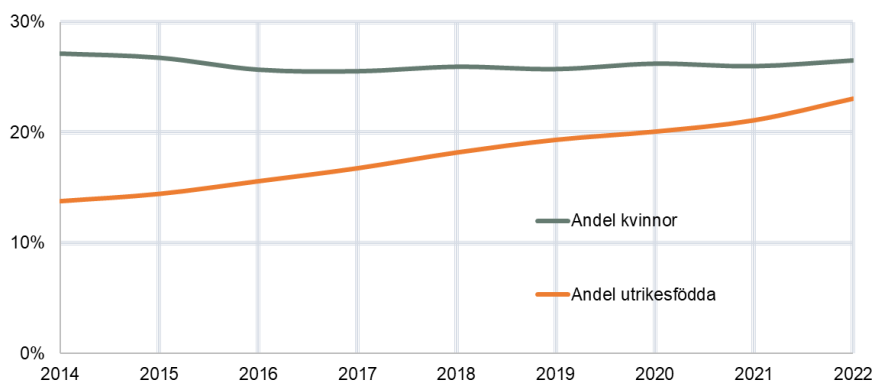

(Fotograf: Eddie Granlund)

Figur 7 nedan visar andelen av väktarna och ordningsvakter som är kvinnor respektive utrikesfödda. Andelen kvinnor är 27 procent, vilket är samma nivå som tidigare år, medan andelen utrikesfödda har ökat från 14 till 23 procent. På grund av hur SCB redovisar statistiken är det inte möjligt att särredovisa antalet anställda i andra personalgrupper, såsom larmoperatörer och säljare av larm. En viktig framtidsfråga är att modernisera statistiken så att också säkerhetsteknikföretagen ingår. Andelen kvinnor är till exempel stor inom de större hemlarmföretagen, vilket inte fångas upp av statistiken.

Figur 7. Andel kvinnor och utrikesfödda bland väktare och ordningsvakter

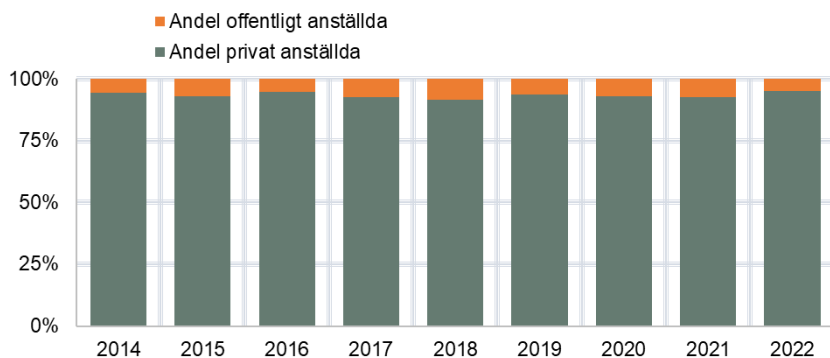

Källa: SCB, yrkesregistret.

Den stora majoriteten väktare och ordningsvakter är privatanställda

Under senare år har vissa kommuner fokuserat på att anställa bevakningspersonal i egen regi. Sedan årsskiftet 2023/2024 har även Polismyndigheten möjlighet att anställa egna ordningsvakter. Men som visas i figur 8 är detta relativt ovanligt. Andelen privatanställda inom personalkategorierna år 2022 var 95 procent och offentligt anställda 5 procent, vilket är samma siffror som under 2014. Det är alltså endast en av tjugo väktare och ordningsvakter som arbetar i den offentliga sektorn, medan övriga nitton är privatanställda.

Figur 8. Privat och offentligt anställda väktare och ordningsvakter i Sverige

Källa: SCB, yrkesregistret, egna beräkningar.

Stark ökning av väktare och ordningsvakter i Gävleborgs, Gotlands och Södermanlands län

En stor del av väktarna och ordningsvakterna i Sverige är anställda i storstadslänen. I Stockholms län har som exempel antalet väktare och ordningsvakter ökat från 6 600 till 7 600 mellan 2014 och 2022. I Västra Götalands län finns 2 900 väktare och ordningsvakter, en ökning från 2 500 år 2014. I Skåne län finns 2 200, jämfört med 1 900 år 2014.

Kalmars och Hallands län under tidsperioden upplevt en stark minskning av antalet väktare och ordningsvakter. Blekinge, Kronobergs och Jönköpings län har upplevt en liten minskning. I resten av landet har det skett en ökning. I Södermanlands, Örebro och Uppsala län har antalet väktare och ordningsvakter ökat med mer än 40 procent mellan 2014 och 2022. I Gävleborgs och Gotlands län har andelen ökat med mer än 50 procent.

Väktare och ordningsvakter i länen			
	2014	2022	Förändring
Gävleborgs län	257	408	59%
Gotlands län	33	51	55%
Södermanlands län	316	457	45%
Örebro län	320	459	43%
Uppsala län	432	612	42%
Västmanlands län	327	423	29%
Västerbottens län	253	317	25%
Värmlands län	265	324	22%
Norrbottnens län	394	471	20%
Västra Götalands län	2483	2867	15%
Östergötlands län	559	643	15%
Stockholms län	6608	7583	15%
Skåne län	1933	2218	15%
Västernorrlands län	232	266	15%
Jämtlands län	64	72	13%
Dalarnas län	283	306	8%
Jönköpings län	321	309	-4%
Kronobergs län	209	201	-4%
Blekinge län	175	168	-4%
Hallands län	495	374	-24%
Kalmar län	355	267	-25%
Totalt	16314	18796	15%

Säkerhetsföretagen bistår med 100 000 åtgärder varje månad

Prognoscentret⁴ samlar löpande in uppgifter från de största, men även mindre, säkerhetsföretag i Sverige om vilka åtgärder i form av ordningsstörningar och första hjälpen som företagen har vidtagit. Sammanlagt i genomsnitt för de första sju månaderna av 2024 var det 100 665 åtgärder som genomfördes varje månad. Av detta var 4 000 åtgärder vid brott/ordningsstörningar medan 5 500 var övriga trygghetsskapande åtgärder. Den stora majoriteten (89 500) av åtgärderna var övriga åtgärder vid larm/rond.

Resterande 1 600 var första hjälpen och agerande vid brand. Sammanlagt 17 300 av alla åtgärder skedde i Stockholm, 10 100 i Göteborg och 6 300 i Malmö. De resterande 67 000 av åtgärderna skedde i övriga landet.

Som statistiken visar bidrar säkerhetsföretagens personal med en rad trygghetsskapande aktiviteter. Det handlar om att förebygga och motverka brott, men också många mindre åtgärder. Säkerhetsföretagens personal är ofta först på plats vid bränder och olycka och har därför en viktig roll i att motverka bränder och bidra med första hjälpen vid behov.

⁴ <https://prognoscentret.se/>

Stockholm, genomsnittliga åtgärder per månad (jan-jul 2024)

Totalt antal åtgärder	17 302
Första hjälpen och brand	164
Åtgärder vid brott/ordningsstörande	829
Övriga trygghetsskapande åtgärder	1 107
Övriga åtgärder vid larm/rond	15 201

Göteborg genomsnittliga åtgärder per månad (jan-jul 2024)

Totalt antal åtgärder	10 113
Första hjälpen och brand	96
Åtgärder vid brott/ordningsstörande	432
Övriga trygghetsskapande åtgärder	670
Övriga åtgärder vid larm/rond	8 915

Malmö genomsnittliga åtgärder per månad (jan-jul 2024)

Totalt antal åtgärder	6 274
Första hjälpen och brand	43
Åtgärder vid brott/ordningsstörande	388
Övriga trygghetsskapande åtgärder	1 332
Övriga åtgärder vid larm/rond	4 512

Övriga landet genomsnittliga åtgärder per månad (jan-jul 2024)

Totalt antal åtgärder	66 976
Första hjälpen och brand	1 324
Åtgärder vid brott/ordningsstörande	2 379
Övriga trygghetsskapande åtgärder	2 412
Övriga åtgärder vid larm/rond	60 861

Ökad trygghet stärker tillväxten

Under senare tid har Sverige haft stora utmaningar med att få fart på den ekonomiska tillväxten, samtidigt som otrygghet från kriminalitet har utvecklats till en betydande samhällsutmaning. Det är viktigt för beslutsfattare och myndigheter att förstå att dessa fenomen hör samman.

Ett aktuellt forskningsprojekt vid SNS (SNS 2022, *SNS knyter myndigheter, kommuner och företag till forskningsprojekt om brottslighet, pressmeddelande*) handlar till exempel om att bättre kartlägga de samhällsekonomiska kostnader som otryggheten skapar. Projektet som är pågående fokuserar på att kartlägga hur faktorer som tillit, rättssäkerhet, frihet och rättvis konkurrens kan påverkas av brottsligheten.

Företagens ökade kostnader för att hantera brott kan betraktas som en skatt. Den blir då i sig tillväxthämmande, eftersom den kanaliserar företagets investeringar till att hantera brott i stället för att växa och utvecklas. Totalt har Svenskt Näringsliv uppskattat företagets årliga kostnader för brott till drygt 100 miljarder kronor (Svenskt Näringsliv 2022, *Brottslighetens kostnader 2022*).

Som en följd behöver företagen göra trygghetsinvesteringar i form av teknik och säkerhet för att stärka sitt säkerhetsarbete. Många företag vittnar om svårigheter att få till en dialog med polisen och att många brott skrivs av snabbt utan någon saklig grund. Kriminalitet leder till minskad vilja till att bli företagare, minskad vilja till expansion bland företagare samt att Sverige betraktas som ett mindre attraktivt land att bedriva näringsverksamhet och investera i.

En sammanställning av forskningslitteraturen som Claudio Detotte och Edoardo Otranto publicerade 2010 (*Does crime affect economic growth?*, *Kyklos*, 63;3:330–345) visar att kriminell aktivitet kan ses som en skatt på hela ekonomin. Anledningen är att kriminalitet hämmar företagens direkta investeringar, minskar deras konkurrenskraft och omallokerar resurser så att ineffektivitet och osäkerhet skapas.

Till skillnad mot en vanlig skatt inbringar dock inte kriminalitet intäkter till det offentliga – snarare undermineras även de offentliga finanserna. I ett högskatteland som Sverige, där företagen belastas av en omfattande skattebörda, är det särskilt destruktivt att kriminaliteten skapar ytterligare kostnader och utträngning av ekonomisk aktivitet.

Senare forskning som Eleftherios Goulas och Athina Zervoyianni publicerade 2013 (*Economic growth and crime: does uncertainty matter?*, *Applied Economics Letters*, 20;5:420-427) fokuserar ytterligare på effekten av osäkerhet. Forskarna studerar med data från 25 länder från 1990-talet och början av 2000-talet kriminalitetens effekt på ekonomisk tillväxt. Om kriminaliteten ökar med 10 procent i samhället, kan det leda till att tillväxttakten minskar med mellan 0,49–0,62 procent årligen.

Sverige har under senare år haft bland de svagare nivåerna av ekonomisk tillväxt inom EU, vilket delvis kan förklaras av framväxten av otrygghet. Ökad trygghet är en förutsättning för att ekonomin ska ta fart och att fler ska kunna leva sina liv i frihet. Det är fortsatt en viktig framtidsutmaning att verka för ett tryggare Sverige – och i detta har Sveriges säkerhetsföretag en viktig roll att spela.

Förbättrade förutsättningar för företagen i säkerhetssektorn till att bidra med sina tjänster och produkter, genom olika former av policyreformer, kan av detta skäl vara samhällsekonomiskt lönsamma och viktiga att genomföra. Det finns många uppsidor med en sådan utveckling, men det kräver konstruktiva policyreformer, och ökad samverkan mellan de goda krafter i samhället som på olika vis bidrar till det brottsförebyggande och brottsmotverkande arbetet.

Åtgärder för en mer fungerande säkerhetssektor

För att Sveriges säkerhetsföretag ska kunna fortsätta bidra med att öka tryggheten och säkerheten i Sverige finns det flera hinder som behöver åtgärdas för en mer välfungerande sektor. Det finns en fortsatt stor potential när det kommer till hur säkerhetsföretag kan nyttjas för att öka tryggheten i det offentliga och digitala rummet.

Säkerställ sektorns kompetensförsörjning

Enligt Säkerhetsföretagens konjunkturbarometer är brist på medarbetare det största tillväxthindret för Sveriges säkerhetsföretag. I en undersökning från december 2023 uppgav 9 av 10 säkerhetsföretag att man för närvarande har brist på personal. I ett läge med höjd beredskap är branschens bedömning att behovet av larmoperatörer, väktare och ordningsvakter dessutom kommer dubbleras. För personalkategorin skyddsvakter är bedömningen att behovet kommer vara tre gånger högre än det befintliga antalet. Staten behöver säkerställa att fler yrkesutbildningar kan erbjudas inom området säkerhet, samtidigt som civilplikten behöver aktiveras för att säkerhetssektorn ska kunna möta det kraftfullt ökade behov av allmän ordning, bevakning och säkerhet som höjd beredskap kommer innebära. Polismyndigheten behöver säkerställa en god tillgång på utbildningsplatser för ordningsvakter i hela landet, där det som exempel i dag saknas i Göteborg.

Effektivisera handläggningen av säkerhetsprövningar

Många företag inom säkerhet vittnar om stora utmaningar när det kommer till handläggningstider från Länsstyrelsen vid godkännande av personal på auktoriserade bevakningsbolag. Inte sällan drar handläggningen ut på tiden så pass länge att den arbetsökande hinner få en anställning inom en annan bransch. Gedigna säkerhetsprövningar är grundläggande för att skydda såväl säkerhetsbolag som samhället från oönskade element men åtgärder behöver samtidigt vidtas för att effektivisera prövningsprocessen.

Begränsa inte möjligheten till bakgrundskontroller

På senare tid har det uppkommit flera exempel, både i privat och offentlig sektor, där kriminella med kopplingar till organiserad brottslighet har lyckats infiltrera verksamheter. Det är en allvarlig utveckling som med alla till buds stående medel behöver beivras. För de säkerhetsföretag där säkerhetsprövning vid rekrytering inte sker via myndigheter finns ett stort behov att kunna göra gedigna bakgrundskontroller för att säkerställa god vandel hos den arbetssökande. Under första halvan av 2024 har det skett en utveckling, inte minst genom ny praxis från domstolar, där utlämnandet av domar till rättsdatabaser har stoppats, vilket kan komma att kraftigt försämra kvaliteten i samband med bakgrundskontroller. Det är en utveckling som riskerar att leda till ett försämrat säkerhetsläge för Sverige och som skyndsamt behöver hejdas.

Förbättra de offentliga inköpen

Många företag verksamma inom säkerhet är beroende av inköp och upphandlingar från kommuner, regioner och statliga myndigheter. I Säkerhetsföretagens undersökningar framkommer att många företag ser stora brister när det kommer till hur upphandlingarna utformas. Det handlar dels om allt för mycket fokus på lägsta pris i inköpen, dels att upphandlingarna innehåller irrelevanta krav som sällan eller aldrig följs upp, vilket möjliggör för oseriösa aktörer att kunna vinna anbud. Genom att upphandlande myndigheter har en dialog med potentiella anbudsgivare inför en upphandling kan inköpen genomföras på ett mer ändamålsenligt sätt.

Motverka konkurrens från offentliga aktörer

Sedan 2023 har samtliga av Sveriges 290 kommuner ett lagstadgat brottsförebyggande ansvar, vilket säkerhetssektorn ser som mycket positivt. Det är dock viktigt att Sveriges kommuner och myndigheter inte utför verksamhet kopplat till trygghet och säkerhet som bidrar till osund konkurrens för Sveriges säkerhetsföretag. I en undersökning genomförd av Säkerhetsföretagen 2024 framkom att nästan fyra av tio säkerhetsföretag upplever att myndigheter och kommuner i ganska eller mycket hög utsträckning bedriver säkerhetsarbete i egen regi som bidrar till osund konkurrens för den egna verksamheten. Det finns goda skäl för de offentliga aktörerna att i stället utveckla upphandlingen av den här typen av samhällsviktiga varor och tjänster.

Inför ett trygghetsavdrag

Svenska hushåll och företag vidtar i dag i stor utsträckning egna åtgärder för att förebygga och skydda sig mot brott och ordningsstörningar. I en undersökning genomförd av Svenskt Näringsliv framkom att fyra av tio företag investerar i säkerhetshöjande åtgärder i form av kamerabevakning, vaktare och it-säkerhet till ett samlat värde av 34 miljarder kronor årligen. I praktiken innebär detta en dubbelbeskattning då företagen redan bidrar med betydande skattesummor till staten för att den ska upprätthålla lag och ordning.

I syfte att lätta den ekonomiska bördan som detta medför bör ett trygghetsavdrag införas som innebär en möjlighet för såväl hushåll som företag att dra av en del av kostnaderna för säkerhetsåtgärder gentemot skatten. Rätt utformat skulle det uppmuntra till investeringar som leder till ökad trygghet och ett säkrare samhälle, samt till ett bättre utredningsunderlag i form av kameraövervakning för Polismyndigheten vid händelse av brott.

Säkerställ en grundläggande och robust infrastruktur

För att Sverige ska kunna ha en god resiliens och motståndskraft vid störningar är det helt avgörande med en robust fysisk och digital infrastruktur. Vid händelse av kris eller i ett värsta scenario krig är det grundläggande att Sveriges invånare i den mån det är möjligt kan fortsätta kommunicera och utbyta varor och tjänster med varandra. Från statligt håll är det viktigt att man säkerställer att kontanter tillåts vara ett fortsatt välfungerande betalningsmedel i hela landet – inte minst för att skydda samhället vid händelse av att andra betalningsmedel slås ut. Säkerhetsföretagen anser även att den nedstängning i närtid av 2G- och 3G-nätet som tidigare har aviserats av ett flertal teleoperatörer behöver avbrytas för att inte samhällsviktiga larmsystem ska sluta fungera, vilket blir konsekvensen om nedstängningen av näten fortlöper.

Nyttja sektorns innovation och teknikutveckling

Säkerhetssektorn är en bransch i ständig teknisk utveckling där innovation i många företag är en bärande del av affärsmodellen. Inom området artificiell intelligens sker en revolutionerande teknikutveckling där AI-baserade system skapar nya möjligheter när det kommer till it-säkerhet, kameror, bevakning, drönare och larm. Den nya tekniken möjliggör även för kriminella aktörer att med genom bland annat *deepfake* kunna ta fram nya raffinerade metoder för att kunna bedra sina måltavlor. Av det skälet är det också avgörande att brottsbekämpande myndigheter har kännedom om och nyttjar den innovation och tekniska utveckling som sker i de privata säkerhetsföretagen. Ett konkret exempel på utveckling är att det i Sverige, till skillnad från i många andra länder, inte är möjligt för ett larmbolag att i realtid kunna dela bild med Polismyndigheten. Lösningarna finns i branschen men det kräver ett ökat engagemang och intresse från myndigheter.

